

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1904.

XXXIII. évfolyam. 254. szám.

Előfizetési árak:
Égész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12
Negyedévre ——— 6
Egy hóra ——— 3
— Egyes szám ára 8 fill.

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik
vasár- és ünneppok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Hétfő, november 7.

Csapatszemle.

— Politikai munkatársunktól. —
Budapest, november 6.

Megkezdődött a boszorkánytánc a képviselőházban. Targyalás alá vették Tisza István grófnak a házszabályok revíziójára vonatkozó indítványát. Miután ez a tárgyalás bizonyonyal eltart egyideig, amár nem oly sokáig, mint az obstruálók hiszik, még elég alkalmunk lesz a gondolat kinövésekkel, fonákságokkal és ferdtésekkel foglalkozni. Jó lesz egyelőre a taktikai sorokat revidálni, melyekben a csak titkon szövetkezett ellenzék mozog.

Kossuth Lajos nemzeti függetlenségünk egyik megalapítója emlékének megóvása végett, nem pedig Kossuth Ferenc eljárásának dicsőítése végett, vegyük fejtegetés alá először a függetlenségi párt ama szárnyának pártállását, mely Kossuth Ferenc névleges főparancsnoksága alatt áll. Ez a jó ur azt vezényli, amit serege legutolsó soraiból ordítanak neki és az önállóság e nemére oly büszkének látszik lenni, hogy, eltekintve a férfiaság egyetlen felpezsdülésétől, mely azonban szintén gyorsan rektifikálva lön, el van határozva ragaszkodni hozzá.

A Rábaszabályozásra vonatkozólag ez a kedélyes ur oly párthatározatot hozott, mely szerint a kormány törvényjavaslatát a párt teljesen elfogadja. De mindjárt másnap azt a csodálatos belátást gyakorolta, hogy pártjának ugyanazon törvényjavaslat elvetését ajánlotta. Ezt természetesen azzal indokolta, hogy ő az érvek előtt meghajol; az első napon ugyanis nem volt informálva a törvényjavaslatról, a következő napon még egyéb tényekről, amint azokat a kormány megállapította. És azt hiszi, hogy ezzel eléggé indokolta nézete gyors megváltoztatását.

Ha ezt összeegyeztethetőnek tartja a saját és a pártja méltóságával, úgy ezek oly dolgok, melyeket a pártnak magával és vezérével kell elintéznie. De állásfoglalását a házszabályok revíziójához mégis szemügyre kell hogy vegyük. Kossuth annak ellenére, hogy e házszabályokat olyanoknak tartja, melyek már rég rászorultak a revízióra, tovább is fenn akarja tartani a botrányok lehetőségét, mert a többség nemzeti kérdésekben nem mutat elég erőt és a felülről jövő nyomással szemben elég ellenállást. Ilyen lázadás a parlamenti elv ellen valakitől, aki a parlamentarizmust meg akarja őrizni, még ritkán fordult elő és azt a felfogást, mely a többségről legalább gyöngeségből hazaárulást tesz föl, egyszerűen elintézhetjük azzal a megjegyzéssel, hogy ha a magyar nép többsége hazaárulókból állt volna, ez a nemzet már rég megszűnt volna létezni és amennyiben akadtak árulók, azok mindig bizonyonyal csak a — kisebbségben voltak találhatók.

Talán még visszataszítóbb azon gondolatszegénység, melyet a függetlenségi párt Szederkényi-szárnya fitogtat. Azok a dörések, melyeket itt javasolnak a házszabályrevízió előfeltételeiként, melyek csak az Apponyi-féle javaslatok félreértéséből keletkeztek, tehát idegen birtokból lettek elcsenve, szintén maradjanak egyelőre figyelmen kívül. Elég, ha arra utalunk, hogy az a határozati javaslat, melyet ez a párt akar a Házban bete-

jeszteni, ama tények legegyszerűbb tagadását jelenti, melyek a legújabb időben történtek a magyar alkotmányosságban, hogy azt a valótanságot találja fel, hogy a mostani többség is fortély és erőszak által jött létre, nem a nemzet akarata által; „az országgyűlés megszűnt a nemzet független szervezete lenni“. Hogy az országgyűlés mért szűnt meg a Bánffy- és Széll-kormány végével e szervezet lenni, az egyszerűen az ellenzék által visszaélésre használt házszabályokban van, melyeket éppenn most akarnak módosítani.

Az Apponyi vezetése alatt álló pártban azt tartják, hogy e házszabályokkal tovább is ki lehet jönni és csak a mostani kormány befolyása és ereje nem elég hozzá. Hát „Apponyi ereje és tekintélye elég volt, mikor ő volt a Ház elnöke, hogy e házszabályokkal kijöjjön és nem az ő elnöksége alatt voltak a legviharosabb jelenetek, melyeket a parlamentarizmusunk felmutat? Avagy talán meri Apponyi állítani, hogy e jelenetek csak azért voltak lehetségesek, mert ő türte őket, pártolta s nem akart ellenük fellépni. Értékes vallomás lenne, de tárgyilag még sem lenne igaz. Mert amint a régi házszabályokkal nem lehetett kormányozni, mert Széllnek Apponyival egyetértve meg kellett őket változtatni, úgy nem lehet a mostaniakkal kormányozni, mert bebizonyult, hogy velük nem lehetett fenntartani a parlamenti rendet, a határozathozás szabadságát, pedig Széll minden párttal a legjobb viszonyban volt és az elnöki székből Apponyi üt. Az eredmény tehát mindenképpen az, hogy e házszabályokat reform alá kell venni és az a reform, melyet Tisza István indítványoz, bizonyonyal a legenyhébb, mert megóvja a szólásszabadságot a kisebbség számára, de megóvja a határozás szabadságát is a többség számára. És ezért kell e reformot keresztül vinni és keresztül is vizsik.

L. L.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 4/5 óráig kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 4/5-től 1/2-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déliben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

— Személyi hír. Rónay Jenő Torontál-vármegye nyug. főispánja tegnap Nagybecskereken tartózkodott.

— A főgimnáziumi bizottság ülése. A városi főgimnáziumi bizottság szombaton délután dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott, melyen jelen voltak: Balácsi József Harzer József, Menezser Lipót, dr. Mangold Samu, dr. Klein Mór, Hausladen Mátyás, Weisz Izidor bizottsági tagok és Rehák Béla jegyző. A bizottság először a tandíjmentesek kérvényeit tárgyalta s 46 kérvényező közül 42-öt teljesen felmentett a tandíjfizetés alól, egyet a féltandíj alól, három pedig elutasított. Az így elengedett tandíj összege 2550 koronát tesz ki, ami kétségtelenül szép és elismerésre méltó áldozat a várostól. Balácsi József főgimnáziumi igazgató bejelenti ezután, hogy Koós Kálmán honvédfőhadnagy minden díj nélkül önzetlenül vivásra tanítja a diákokat s kéri, adjon fölhatalmazást a bizottság, hogy a viváshoz szükséges eszközöket beszerezhesse. A bizottság örömmel vette tudomásul az igazgató bejelentését s egyben fölhívta, hogy a szükséges eszközök jegyzékét mutassa be a tanácsnak, amelyet megkeres, hogy a kért tárgyakat a főgimnáziumi államségély terhére szerezzze be. Több

kisebb jelentőségű folyó ügy elintézése után az ülés véget ért.

— A novemberi katonai előléptetések. A novemberi előléptetések alkalmával a Nagyikindán állomásozó 12 es huszároknál ezredessé lett: báró Hauer Vilmos. Másodosztályú százados: nemes Gergurich Antal. Főhadnagyokká: Szubotits György és Gröber Gyula hadnagyok. Hadnagy lett Kenese hadapród tiszt-helyettes.

— Közbirtokossági közgyűlés. Az Oppova és Budzsák városrészbéli közbirtokosság tegnap reggel 8 órakor Pánics Dániel városi tanácsos elnöklésével rendes évi közgyűlést tartott. Miután a közgyűlés az 1904. évi számadásokat jóváhagyta s a számadóknak a szükséges felmentvényt megadta, megkezdődött a választás, melynek eredménye a következő: Elnök lett Devity Péter, pénztáros pedig Kozlovácski Miklós. Közbirtokossági tanács tagoknak megválasztottak: Levátyi Koszta, Daity Misa, Gardinovácski Szeva, id. Kurucski Áca, Oprján Tima, Mikics Dusan, Vorgity Péra, Popov Lyuba, Ramics Szeva, Mijátov Száva, Turinszki Rida és Mirkov János. Több kisebb jelentőségű ügy elintézése után a közgyűlés véget ért.

— Huszonöt éves jubileum. Sas Ede, a Béga-kirendeltség derek főmérnöke, a helybeli társaság e rokonszenves tagja f. hó 5 én, szombaton töltötte be állammérnöki szolgálatának 25 éves fordulóját. Kartársai és tisztelői, jelesen a kaszinói törzsasztal megragadta az alkalmat és egy társas vacsora formájában lelkesen megünnepelte a 25 éves fordulót. Az első felköszöntőt Maurer mérnök mondta a jubiléumra, ékesen esetelvéen jellemét, tudását működését és ama jelentőséges pozíciót, melyet a magyar technikai karban elfoglalt. A törzsasztal nevében dr. Pollák Győző ügyvéd szólalt fel. A jó kedv társaságot a hajnali órákig tartotta együtt.

— Nagybecskerek város egészsége. Dr. Weiterschán József városi főorvos most nyújtotta be Nagybecskerek városának október hónapról szóló egészségügyi kimutatását. A kimutatás szerint 94 születéssel szemben 51 halálozás fordult és pedig hét éven alul meghalt 16, míg a hét éven felül elhaltak száma 35. Az egyes halálokok a következők: vele született gyengeségben meghalt 3; görcsökben 7; bélhurutban 5; influenzában 1; tüdőgümőkórban 5; gutatítésben 5; vizebetegségben 6; elmebajban 1; aggkórban 6; egyéb természetes halálok következtében pedig 11 ember halt meg. Öngyilkosság az elmúlt hónapban egy volt. Ami Nagybecskerek általános közegészségügyi viszonyát illeti, a jelentés havában az a szeptember havihoz képest rendkívül kedvezőnek mondható, mert eltekintve attól, hogy a születés és halálozás közötti arány sokkal kedvezőbb mint a milyen szeptember hónapban volt, a megbetegedések száma is nagyon megcsappant. A havenyragályos betegségek lefolyása szintén nagyon enyhe lefolyású volt, amit leginkább bizonyít az a körülmény, hogy ennek következtében egyetlen halálozás sem fordult elő. Tüdővészben 5 ember halt meg. Trachomára az elmúlt hónapban 1491 embert vizsgáltak meg, akik közül 7-et trachomásnak találtak. Az országos betegápolási alap terhére 99 szegénysorsu beteg részesült orvosi gyógykezelésben. Rendőrorvosilag 9 embert vizsgáltak meg, akik közül 5 ragályos betegségben szenvedőt a kórházba szállítottak. Heveny és idült ragályos betegségek lefolyása után 7 gőz és 4 formalin fecskendezéssel egybekötött lakástisztítást végeztek. Az élelmiszerek piacát szintén több ízben megvizsgálták, de nagyobb rendellenességet nem tapasztaltak.

— Halálozás. Kiszinger József nagyikindai földbirtokos november 4-dikén 56 éves korában meghalt. Tegnap temették el nagy részvéttel.

Pancsován november 2-ikán halt meg id. Haiser Károly ottani köztisztletben álló polgár 70 éves korában. Temetése november 4-ikén volt élénk részvét mellett.

— **A Good-Templar előadása.** Tegnap este a „Good-Templar” rend nagybecskereki páholya ismét felolvasást rendezett, mely alkalommal Fehér Aladár tartott előadást az alkoholizmus ellen.

— **Az Aranka-társulat közgyűlése.** Az Aranka belvizvéd- és levezetési társulat e hó 17-én d. e. fel 9 órakor Nagyszentmiklóson a társulati ház üléstermében rendes őszi közgyűlést tart. A közgyűlést megelőző napon, azaz f. hó 16-án a választmány tart ülést, a melyen a közgyűlési tárgyakat készítik elő.

— **Körvéadásatok Öbessenyőn.** Az Öbessenyői vadászterületen folyó évi november hó 26., 27. és 28-án tartják meg a körvéadásokat, melyekre a meghívókat már szétküldötték a vadász-bérlők.

— **Ritka vadászsákmány.** Ritka vadászsákmányhoz jutott a minap Bakálovics Piátó, a nagybecskereki vadásztársaság jeles tagja. A határbeli réten ugyanis egy gyönyörűen kifejlett hatalmas vadmacskát ejtett el, ami itt a mi vidékünkön nagy ritkaság.

— **Kendergyár Törökkanizsán.** Törökkanizsán új kenderültető telepet és gyárat létesítenek s a tárgyalásokat ez irányban már meg is indították. A részvénytársaság legalább 400.000 korona befektetést igénylő kendergyárat építene a Tiszaparton kiválasztandó ötven holdas telepen. A gyár évenként körülbelül 1.000.000 koronára rugó költészetet igényelne. A gyár évente mintegy ezer hold kendertermést dolgozna fel.

— **A muzslyai gazdák Zombolyán.** A muzslyai gazdák közül mintegy ötvenen Marton Andor varmegyei gazdasági egyesületi titkár vezetése alatt november hó 3-án este Zombolyán jártak, hogy a november 4-iki zombolyai vásáron a torontálmezei gazdasági egyesület támogatása révén tenyésztőket vásároljanak. A muzslyaiakat a pályaudvaron Treisz József gazdaköri elnök és Konrád Péter gazdaköri titkár vezetése mellett, a zombolyai gazdakör tagjai teljes számban fogadták s vendégül látták őket házuknál. A vásáron a muzslyaiak, mintegy 60 darab piros-tarka tenyésztőket vásároltak Marton Andor gazdasági egyesületi titkár felügyelete mellett, kinek ezirányú fáradságos munkájában Saághy Lipót zombolyai uradalmi számvéve volt segítségére. A muzslyaiak a zombolyai házigazdák látott okzerű tenyésztéseken nagyon felbuzdultak s nagy kedvet nyertek a piros-tarka tenékes gondos tartására és nevelésére. Így remélhető, hogy a muzslyaiak a látottakat otthonukban gyümölcsözően értékesítik s a gazdasági egyesület támogatása révén beszerzett 60 darab tenyésztőhöz okos hasznosításban boldogulásuknak egyik segédesszközét lelhetik fel.

— **Az időjárás.** Meteor jelenti: Október hó időjárása jelzősemnek tökéletesen megfelelő volt, ugy a változások, mint azok jellegét illetőleg. Két főváltozási csomópontját jelöltem meg, a 9. és 24-ét és pedig jellegre nézve erősnek mondtam ezeket és tényleg ezek hatáskörében volt október hava a legerősebb, középrésze alandóbb; egész végén még egyszer enyhe, de ezt követően a kellemes őszi időnek vége szakadt, mint ezt jelzéseimben is megírtam. 27-én és 31-én kitörések voltak a Napon, amelyek még három szép őszi verőfényes napot hoztak, amelyekre azonban ma már ködös, hűvösebb idő következett. Hogy nem nyirkosabb és nem hidegebb még az időjárás, azt szintén a kitöréseknek köszönhetjük, melyeket a 31-iki csomópont hatáskörében hasonlóképpen jeleztem. A következő időjárás mind hűvösebb lesz, majd csapadékos és esős, különösen az 5-diki csomópont hatáskörében, mit követően a hidegebb idő is beáll, hol a 14-iki csomópont hatásköre van hivatva bevezetni a téli időt, a midőn a havazást is lehetővé teszi a bolygók állása. Telünk korán áll be s elég hidegnek ígérkezik, amelyet azonban a várható kitörések hirtelen több ízben meg fognak szakasztani, hogy aztán újra erősebb legyen a hideg.

— **Tuberkulózis-tenyésztés.** A következő panaszos levelet vettük:

„Tekintetes szerkesztőség! Bizonyára tudai méltóztatik, hogy világszerte milyen küzdelem folyik korunk legpusztítóbb betegsége: a tuberkulózis ellen. Államok, városok, hatóságok, társulatok, magánosok egyforma tevékenységgel vesznek részt ebben a harcban, hogy a tuberkulózis borzasztó pusztítását meggátolják. Nálunk is most alakul a tuberkulózis ellen küzdő egyesület, a melyet mindenki készséggel és erejéhez méltóan fog támogatni. Ilyen körülmények között bizonyára különösen fog hangzani, hogy Nagybecskereken valóságos tenyésztik a tuberkulózist. Pedig ez komoly való s mindenki meggyőződhetik róla, ha naponkint az elemi iskola előtt és a Jokai-utcán végig megy délután 1 és

2 óra között. Ilyenkor itt valósággal szenvedélyvel söprik a száraz, öntözetlen utcát s fölkaparják az összes piszkot, port, bacillusokat. És ezt éppen akkor cselekszik, a mikor a legtöbb ember jár erre. Hivatalnokok a hivatalból ilyenkor igyekeznek haza, az iskolás gyermekek pedig az iskolába. És ezek mind kénytelenek nyelni ezt a piszkot, az apró gyermekek tüdejé megtelek mikrobákkal s a jövő nemzedéket valósággal megfertőzik bacillusokkal. Azt hisszük, nem kell tovább esetelnünk ezt a dolgot s csak annyit kérünk, méltóztassék erre fölhívni a hatóság figyelmét. Kiváló tisztelettel — Több arra járó.

Miután a magunk részéről is meggyőződünk erről a tarthatatlan állapotról, ajánljuk orvoslását az illetékes hatóság figyelmébe.

— **Megtámadott lelkész.** Mint Gaádról jelentik, ott a napokban Szandics János, Gudenusz báró éjjeli óra az iskolába menő és ott a beteg tanítót helyettesítő Nikolics Lidor lelkészt megtámadta és megverte. A lelkész Szimics János tanító lakásába menekült, de a megvadult ember oda is követte és a tanítót is szidalmakkal illette és megverésével fenyegette. Az odahívott csendőrök csakhamar ártalmatlanná tették a dühöngőt, ki a vallatásnál részességével mentegetőzött. A verekedő éjjeli ór ellen megindították a vizsgálatot.

— **Merénylet egy nagybirtokos ellen.** Tomasevácról jelentik lapunknak, hogy ott esütörtökön este ismeretlen tettesek rálöttek Heitzmann György ottani nagybirtokosra. Heitzmann este 7 órakor a rakárban foglalatkoskodott, amidőn egyszerre csak kívülől lövés dördült el, mely az ablakon áthatolva, Heitzmannat találta. A merénylő sérüléstől puskából lőtt és Heitzmann jobb karjába 14 serét furódott. A lövés zajára nyomban a tettes üldözésére indultak a házbeliék, de annak az est sötétségében sikerült elmenekülni s még ezideig nem is tudták kézrekeríteni. Heitzmann sebe súlyos, de nem veszedelmes.

— **Letartóztatott betörőbanda.** Magyar-kanizsán Ambrus csendőrőrmester veszedelmes betörőbandát tartóztatott le és kerített kézre. A banda néhány tagja, mikor a szákmányon részeg fejjel osztozkodni akart, civódásba elegyedett és ökölrel támadt egymásra. A verekezés zajára hívták oda Ambrus csendőrőrmestert, akiben rögtön gyanut keltett a kétes társaság s vizsgálódásának az a meglepő eredménye lett, hogy olyan bandát fedezett fel, melynek huszonegy tagja iparszerűleg űzte a betöréses lopást. Eddig százhat betöréses lopás derült ki. A banda tagjai a júliusban agyonlőtt Kriska Sándor felesége, testvérei, sógorai és egyéb atyafiai. Érdekes tagja a bandának egy letőhegyesi kovácsmester, aki az alkulesok darabját két koronaért készítette el. A csendőrség és rendőrség eddig százhuszonhat alkulesot kobozott el a banda tagjaitól, akik rémei az égé s környéknek. Valóságos raktárt tartottak az alkulesokból és ez a körülmény is bizonyítja, milyen nagy készséggel dolgozott ez a reménybe illő banda. A nyomozás kiterjed Zenta, Ada, Mohol, Csantavér, Topolya és több torontálmezei községbe is. Alapos a gyanu, hogy a nyomozás számai elvezetnek Szegedig, mert a támadónak Szegeden is van ismeretsége. Ez az ismeretség ugyan a Csillagbörtönben szövődött, de ugyánlázik, megmaradt tartós ismeretségnak a rabviselt szegedi cimborákkal, akikkel kölcsönösen támogatták egymást. A nyomozás folyik és még szenzációs részletek várhatók, különösen mikor a házmotázásokat is megejtik.

— **Tűzek.** Mint Bótosról írják, ott mult vasárnap este 8 óra tájban Popadics István tulajdonát képező ház nádfedele ismeretlen okból tüzet fogott és az egész ház a benne levő butorokkal és gazdasági eszközökkel elpusztult. A kár biztosítás útján megtérül. — Tűz volt Bókán is a napokban. Csollity Zsiva odaváló lakos tulajdonát képező 23 öl hosszú és 3 öl szélességű szalmakazal gyuladt ki és teljesen porrá égett. A kár biztosítás útján itt is megtérül.

Irodalom és művészet.

* **Műkiállítás.** Tegnap nyílt meg a felsőkereskedelmi és polgári iskola dísztermében a nagybecskereki születésű Szekulics Sándor festőművész kiállítása. A kiállítás, melyet a művész a Torontálvarmegyei Magyar Közművelődési Egyesület támogatásával rendezett, számos igen jó aktanulmány, arcképet és több apróbb tájképet tartalmaz. A kiállított munkák kétségtelen művészi tehetségről tesznek tanúságot, a melynek kifejlesztésére a fiatal művész minden esetre megérdemli a legmelegebb támogatást. A kiállítás megnyitását testületileg megjelent Balácsi József alelnök vezetésével a kultur-egy-

sület igazgatósága s azonkívül nagyszámu közönség. A kiállítást minden nap ingyen meg lehet tekinteni s a kiállított dolgok olcsó áron megvehetőek.

* **Hangverseny.** Mint Nagyszentmiklósról jelentik, Semsey Mariska, a m. kir. Operaház énekesnője Pethes Imrével, a Nemzeti színház művészeivel ott november hó folyamán hangversenyt rendez. A hangverseny a következő: I. a) Őszszel, dal Trawitól, b) Románc, Gounódtól, c) Ninon, Tostitól. II. a) Egess el, Makraytól, b) Sag mir einmal ja! Hermanntól, c) Magyar Dalok.

* **Magyar színészet Pancsován.** Kunhegyi Miklós november 12-ikén társulatával Pancsovára megy s ott 15 előadás tart. A társulat jelesebb tagjai: K. Molnár Bella, operette és népszínmű-énekesnő. Szécsi Emma, operette és népszínmű-énekesnő. Krassói József, naiva és énekesnő. Szűcs Irén, szende és fiatal hősnő. Bója Mariska, társalgási és szende. Tarnai Lídia, operette-komik. B. Garai Anna, soubrette. Kunhegyi Miklós, igazgató, jellemkomikus. Fekete Pál, hősszerelmes. Bérezi Jenő, operette-buffo-komikus. Berény Géza, síheder és bonviván. Timár József, bariton-énekes. Tarján Emil, tenorista. Sarkadi Gusztáv, komikus. Barabás Károly, szerelmes és énekes. Csiki Mihály, apa-színész. A megnyitó előadás szombaton lesz, amikor Cassanovát adja elő a társulat.

* **Szávay Gyula új könyvei.** A debreceni Csokonai-nyomda Szávay Gyula munkáiból két új kötetet rendez sajtó alá. Az egyik kötet „Vitézi ének és más egyéb versek” cím alatt szerző újabb költeményeit foglalja magában, a másik pedig „Csokonai köszöntése és 12 más beszéd” cím alatt ünnepi alkalmakon mondott beszédeiből fog egy gyűjteményt tartalmazni. Mind a két kötet az idei karácsonyra megjelenik s előfizetési áruk egyenként 2 korona. Megrendelések és pénzek szerző címére (Debrecen) intézendők.

ESKÜDTSZÉK.

§ **Gyujtogató éjjeli ór.** A nagybecskereki királyi törvényszék mint esküdttörvényszék ma délután kezdte el tárgyalni Nesztorov János nagygáji éjjeli ór bűnügyét, akit a királyi ügyészség gyujtogatás büntetével vádol, mert Nagygájon ez év július hó 12-én éjjel belopozott Maximov Dusan és Maximov Péter ottani lakosok udvarára s az ott felrakott 170 keresztből álló buzakazalt állítólag boszútól felgyújtotta.

A mai tárgyaláson az esküdttörvényszék a következőképpen alakult meg: Elnök: dr. Polgár Sándor kir. törvényszéki bíró, szavazóbírók: Junga Aladár és Makk József, ügyészek: dr. Lauka József, védőügyvéd: dr. Kardos Samu. Rendes esküdteknek kisorsolták: Paukics Világ, Csampazévcus Dusan, Giel János, Wagner Mátyas, Mojzes Kálmán, Szávics Sándor, Napholtz Ágoston, Nagyvinzski Szvetozár, Kúre Károly, Nagy Károly, Szauer Árpád és Lestyanski György, pótesküdték: Maxis Lajos és Kubányi János.

Az esküdtek megesketése után a törvényszék felolvastatta a vádirat rendelkező részét. A vádirat szerint nevezett napon éjjeli 11 óra tájban Maximovék udvarában a szalmakazal hirtelen kigyuladt. A házban akkortájt éppen csak Maximov Lenka, a károsultak édes anyja volt még egy másik asszonnyal, aki még a tűz kitörése előtt kutyagatást hallott s mivel nem tudta, hogy mire ugathat a kutya, kiment az udvarra megnézni, vajjon rendben van-e minden. Ekkor látta, hogy a buzakazal mögöl egy ember felugrott s menekülni igyekszik az udvarból. A menekülőben állítása szerint határozottan Nesztorovot ismerte fel, aki alig hogy elfutott, a kazalból hirtelen láng csapott elő. Ő természetesen azonnal tudta, hogy a kazal csak Nesztorov gyujthatta fel, azonnal lármát csapott, mire a szomszédok elősiettek s hozzáfogtak a tűz oltásához, ami azonban nem sikerült, mert a buzakazal, egy szalmakazallal, a kocsiszinnel együtt hamuvá égett. Az elégett buza és szalma, valamint a kocsiszin sem volt biztosítva s így a kár mintegy 1500 korona.

A nyomozás folyamán kiderült, hogy a vádlott Nesztorov ellensége volt Maximov Péternek, mert az egy bírósági tárgyalás alkalmával ellene vallott, amiért őt el is ítélték. A káros bevallása szerint Nesztorov már akkor is fenyegetőzött, hogy fel fogja gyujtani a holmiját, de Maximov nem igen hederített akkor Nesztorovra, mert azt gondolta, hogy csak pusztá ijesztés a fenyegetés.

A vádirat felolvasása után a vádlottat hallgatták ki, aki tagadja a bűncselekmény elkövetését s azt állítja, hogy akkoriban, midőn a tűz kiütött, többemagával a Takács-féle korcsmában volt. A tanúk, akikre hivatkozott, mondják ugyan, hogy a tűzvész kitörése előtt és után tényleg a korcsmában volt, de amikor a tűz keletkezett,

akkor nem a gyujtogatásért, hanem a sor. Dél-Élet csak

T

A k

tott, me

házzsaba

lását.

Az

Antal vo

szabad a

javaslatt

Rab

latot ny

kiterjesz

zást, az

sát, a k

ját s m

szertint

reviziór

Ró

Ug

Bécsbe.

Tis

zabot he

tások: T

Elm

sebb meg

Rab

revizió

indítvány

Most

mely ut

szólat f

A m

fatott ar

felfogás

seli a r

kozhatu

Zajos e

rizmus k

alapjait

egykor

Rab

Ol

Tis

kinöves

állásra

nyugváss

az orsz

éjlensz

A

beszél.

Az

A

Buda

eredeti

ség jelen

ezer kin

kényszer

A japán

minden

szökevé

Panaszk

nek van

Buda

eredeti

tozzák:

első ma

kává L

mandzs

Ka ul be

főparanc

a kievi

Sz u h o

parancs

Buda

eredeti

akkor nem látták ott s így nem lehetetlen, hogy a gyújtogatást tényleg ő követte el.
Ezután a többi tanuk kihallgatására került a sor. Délben az elnök felfüggesztette az ülést. Itélet csak holnapra várható.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése november 7-én.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, november 7.

A képviselőház ma délelőtt ülést tartott, melyen folytatta a miniszterelnök házszabályrevíziós indítványának tárgyalását.

Az első felszólaló ma Günther Antal volt, aki azt mondja, hogy nem szabad az alkotmány komoly óráiban ilyen javaslattal idejönni.

Rakovszky István határozati javaslatot nyújt be. Sürgeti a választói jog kiterjesztését, a községenkiúti titkos szavazást, az inkompatibilitási törvény szigorítását, a köztisztviselők szolgálati pragmatikáját s míg ezek nincsenek megfestesítve, szerinte nem beszélhetünk a házszabályrevízióról, mert sérti a szólásszabadságot.

Rónay: Nem korlátozza senki.

Ugron: Ha így gondolkodik, menjen Bécsbe.

Tisza István gróf: Menjen ön Bécsbe zabot hegyezni. (Nagy zaj balról. Felkiáltások: Tessék rendre utasítani!)

Elnök: Hallottunk már ennél élesebb megjegyzéseket.

Rakovszky István tovább beszél a revízió ellen s végül visszautasítja az indítványt.

Most öt perc szünet következett, a mely után Tisza István miniszterelnök szólal fel.

A miniszterelnök mindenekelőtt rámutatott arra, hogy a tulajdoni abban a téves felfogásban van, hogy husz ember képviseli a nemzetet. Mi talán több joggal hivatkozhatunk erre. (Viharos taps jobbról. Zajos ellenmondás balról.) A parlamentáriszmus kinövésai megrendítik annak erkölcsi alapjait s ezt tényleg nézni nem lehet. Ha egykor eljönnek a veszélyes idők . . .

Rákosi Viktor: Itt vannak!

Olay: Itt van a császári parancs!

Tisza István gróf: . . . akkor ily kinövésék mellett hiába szőljük ellenállásra a nemzetet. Kijelenti, hogy megnyugvással nyúl a házszabályokhoz, mert az ország mögötte van. (Zajos taps és éljenzés jobbról.)

A miniszterelnök után Olay Lajos beszél.

Az ülés folyik.

Az orosz-japán háború.

A mandzsuriai harctérről.

Budapest, november 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az orosz távirati ügynökség jelenti Mukdenből tegnapi, harmincezer ide, kik a japánok kényszerintézkedései elől menekültek ide. A japánok hadműveleteinek területén belül minden községet elpusztítottak. A hadiszökevények száma folyton növekedik. Panaszoknak, hogy hidegnek és éhségnek vannak kitéve.

Budapest, november 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Pétervárról táviratozzák: A Ruszkij Invalid jelenti, hogy az első mandzsuri hadsereg parancsnokává Linevics tábornokot, a harmadik mandzsuri hadsereg parancsnokává Kaulbers tábornokot nevezték ki. Hivatalosan tudatják, hogy az odesszai kerület főparancsnokává Kochanov tábornokot, a kievi katonai kerület főparancsnokává Szuhomlilo tábornokot, az odaváló főparancsnok segédét nevezték ki.

Port-Arthur ostroma.

Budapest, november 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Dalniból érkezett jelentés

szertint a japánok néhány órai szünet után tegnap reggel ismét megújították a támadást a vár ellen. A vár körül szörnyű vérengzés folyik. Hír szerint a mostani utolsó támadásban mindkét fél részéről tizezer ember esett el.

Petőfi-ünnep Székesfehérvárott.

Budapest, november 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Székesfehérvárról táviratozzák: Petőfi vándorszínész korában Székesfehérvárott töltött két hónapot. Az itteni színházban lépett először a színpadra. A házat, hol Petőfi lakott, a város hazafias közönsége emléktáblával jelölte meg és tegnap lelkes közönség jelenlétében leplezték. A fővárosból számosan rándultak le az ünnepre. Az akadémiát Badics Ferenc és Zolnay Gyula, a Kisfaludy-társaságot Ferenczy Zoltán, a Petőfi-társaságot Szana Tamás és Prém József képviselték, kik elhozták koszorúikat is. Az ünnepség első része a színházban folyt le. Megjelentek Zichy Jenő gróf, Fiath Pál báró főispán, Rohr Ferenc tábornok és több törzstiszt. Kiskőrös is képviseltette magát. Ünnepi beszédet mondtak Havranek József polgármester, Ferenczy Zoltán és Zalay Mihály főgimnáziumi igazgató. A színházból a közönség a Petőfi házához vonult. Itt ifju Fiath Imre szavalt lelkesen, majd Havranek polgármester beszéde közben lehullott a lepel az emléktábláról, melyet teljesen elborítottak a virágok. A táblán ez áll: Itt lakott vándorszínész korában Petőfi 1842. november 9-től 1843. január 10-ig. A Szózat eléneklése után az ünnepség véget ért. Délben a magyar király szállóban fényes lakoma volt, amelyen a jelenvolt előkelőségeken kívül még igen sokan részt vettek. Lelekes felkészítőben nem volt hiány.

Elhunyt főrendiházi tag.

Budapest, november 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Borosjenői báró Atzél Lajos 76 éves németsegi földbirtokos, a főrendiház örökös tagja meghalt az „Angol királyné”-szállóban levő lakásán. Az agy főurat régi betegsége győőrtte, a mely tegnapelőtt válságosra fordult. A betegágyához hivatta I. anyát, Konstanzt és vejét gróf Szapary Istvánt, akiktől elbucszott. Este 9 órakor beállott az agónia és 10 órakor meghalt. Holttestét kiszállították a kerepesi temető halottas házába, ahol díszes ravatalra helyezték s ma délután nagy részvét mellett eltemették. Atzél Lajos báró 1828-ban született. Fialat korában katona volt és a szabadságharcban mint Miklós-huszárezredbeli kapitány vett részt. Később Aradvármegye közelében fejtett ki élénk tevékenységét. A főrendiházban a szabadelvűpárthoz tartozott.

A szerbek és a népiskolai törvény.

Budapest, nov. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Temesvárról táviratozzák, a temesvári szerb egyházmegye választmánya elhatározta, hogy a temesvári egyházmegyében rendkívüli eparkialis ülést hív egybe, hogy állást foglaljanak a népiskolai törvényvel szemben.

Az orosz balti flotta ügye.

Budapest, november 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Pétervárról sürgönyzik, az orosz távirati ügynökség jelenti: Az orosz kormány elfogadta a kiküldendő vizsgálóbizottság összegyűlésére vonatkozó angol javaslatot. A francia és az amerikai bírósági tag kinevezése után a bizottság Párisban gyűlik össze. Oroszországot a bizottságban Koszakov tengernagy képviseli. A bizottságnak a feladata a száraz tényállást megállapítani.

Orosz tartalékosok zavargása.

Budapest, november 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Pétervárról táviratozzák, a vitebski, szmolenszki és kievi kormányzóságokban a tartalékosok behi-

vása alkalmából előfordult zavargásokhoz jelentik, hogy azok a leghevesebben dübögtek Kanevben.

Merénylő házmester.

Budapest, november 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Zsembó András házmestert, aki Krause Izidor háztulajdonost tegnap a Bezeredy-utca 11. számú házában két revolverlövés-sel megsebesítette, ma délben átkísérték a bírósághoz. Krause Izidor állapota teljesen kielégítő s rövidesen felépül sebéből. A fejéből a golyót az orvosok valószínűleg holnap távolítják el.

Határidő-üzlet.

Budapest, november 7. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén a buza ára 7 fillérral emelkedett. Déli zár-látkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra) 1905. . . . 10.02 — —
Tengeri (májusra) 1905. . . . 7.42 — —
Zab (áprilisra) 1905. . . . 7.08 — —
Rozs (áprilisra) 1905. . . . — — —

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1904. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra

Temesvár, Versez, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 55 p.
Budapest—Szegezd: reggel 7 óra 27 p.; 9 óra 23 perc
(motorkocs); délután 4 óra 25 p.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 23 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:
Zombolyáról, Versezről, Alibunáról és Temesvárról este 7 óra 15 p.
Módszról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 23 p.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 33 p.
este 6 óra 55 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versezre: délután 4 óra 45 p.
Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; délután 8 óra 20 p.
Szegezd—Budapestre: d. o. 11 óra 12 p.; d. u. 1 óra 18 p.
(motorkocs); este 6 óra 44 p.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 8 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
Temesvár, Versez, Antalfalva—Pancsova és Alibunára reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 53 p.; délután 5 óra 19 p.
Módszra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

Torontálvármegye antalfalva járás főszolgabrájától.

6165. sz. 1904.

808—3.2

Pályázati hirdetmény.

Tomasevác községében megüresedett községi irnoki állásra, melynek javadalma 800 korona évi fizetés, 36 kor. utiatalány és két öl kemény tűzifa, pályázatot hirdetek. Felhívom tehát pályázni óhajtókat, miszerint felszerelt folyamodványaikhozám folyó évi november hó 25-ig betérjesszék.

Antalfalva, 1904. évi október hó 26-án.

Lowieser Imre,
főszolgabíró.

Farkasd község előjárósága.

1514. szám 1904.

817—3.1

Arlejtési hirdetmény.

Alólirott község előjárósága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a Farkasd községben szükséges előfogati fuvarozás 1905. évi január hó 1-től 1906. évi december hó 31-ig terjedő 2 évre leendő biztosítása végett a szóbeli arlejtés Farkasd község-házánál 1904. évi november hó 16-án délelőtti 9 órakor fog megtartatni. Kikiáltási ár az egész szolgálatra évi 2400 korona, mire a versenyezni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy a többi arlejtési feltételek alólirott előjáróságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Farkasdon, 1904. évi november hó 30-án.

Az előjáróság.

5968. szám 1904.

809-3.2

Pályázati hirdetés.

Jarkovác községében üresedésben levő I-ső és II-ik segédjegyzői, továbbá írnok-végrehajtói állásokra pályázatot hirdetek és felhívom pályázni szándékozókat, hogy ebbeli szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám legkésőbb folyó évi november 20-ig benyújtsák.

Javadalmazás:

Az I-ső segédjegyzői állás évi fizetése 920 kor. és 2 öl kemény tűzifának 56 korona egyenérték.

A II-ik segédjegyzői állás javadalma 800 korona évi fizetés.

Az írnok-végrehajtói állás javadalma 1000 korona évi fizetés.

Antalfalva, 1904. évi október 28-án.

Lowieser Imre,
főszolgabíró.

10048. tkvi szám. 1904.

813-1.1

Árverési hirdetés és árverési feltételek.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint teletkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy özv. Kindl Antalné szegedi lakos végrehajthatónak Vogl Vencel ujvidéki volt, jelenleg beliscei lakos végrehajtást szenvedő elleni 300 korona tőkekövetelés s jár. iránti ügyében, továbbá csatlakozott végrehajthatónak tekintendő Léth Gáspárné, szül. Vogl Teréz nagybecskereki lakos javára 77 kor. 69 fillér s jár. erejéig az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék területében levő Nagybecskerek községi 2067. számú tkjvben A. 1. I. sorszám alatt foglalt 3407/24. hrsz. ház és 300 □-öl beitelekből Vogl Vencelt megillető jutaléka 2294 korona kikiáltási árban 1904. évi december hó 2. (második) napjának d. e. 10 órájkor ezen kir. törvényszék tkvi helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni:

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitézött birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el lesz adandó.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át, vagyis 229 kor. 40 fill. készpénzben, vagy az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszék tkvi irattárában s Nagybecskerek város tanácsánál megtekinthetők.

Nagybecskereken, a kir. törvényszék, mint tkvi hatóságnál, 1904. évi szept. hó 22. napján.

Rektorisz.
kir. törvénzéki bíró.

Rámpás

literszámmra is,

kapható (731-x.23)

Dr. Brájjer Lajosnál.

Kiváló szerencse Törökknél!

Felülmulhatatlanul

kedvez főarudánkknak a szerencse. Rövid idő alatt 17 millió korona nyereménynél többet fizettünk nagyraebesült vevőinknek, köztük

a legnagyobb nyereményeket,

Ajánljuk emélfogva, hogy a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt. A most következő magy. kir. szabadalmazott 15. osztálysorsjátékban újból

110.000. sorsjegyre 55.000 pénzneremény

jut s összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1.000.000.000. K. ÖRÖKÖZÉS.

Továbbá 1 jutalom 600.000. 1 nyeremény 400.000.

1 a 200.000. 2 a 100.000. 1 a 50.000. 2 a

80.000. 1 a 70.000. 2 a 60.000. 1 a 50.000.

1 a 40.000. 5 a 30.000. 3 a 25.000. 8 a 20.000.

8 a 15.000. 36 a 10.000 korona és még sok egyéb;

összesen **55.000 nyeremény és jutalom 14.459.000**

korona összegben.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

1/8 eredeti sorsjegy frt — 75 vagy K. 1.50; 1/4 eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy K. 3—

1/2 " " " 3— " " 6.—; 1/1 " " " 6.— " " 12.—

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

== f. évi november [hó] 13-ig ==

bizalommal hozzánk beküldeni.

TÖRÖK A. és T=SA

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték-üzletei:

(722-8.6)

Központ: Teréz-körút 46/a. I. fiók: Váci-körút 4/a.

II. fiók: Múzeum-körút 11/a. III. fiók: Erzsébet-körút 54/a.

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A ÉS T=SA bankháza Budapest.**

Kérek részemre ..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervzetel együtt küldeni.

Az összeget ..... korona összegben } utánvételezni kérem. }
 } postautalvánnyal küldöm. }
 } mellékelem bankjegyekben (bélyegeken). } A nem tetsző törlendő.

Pontos cím:

== FELTÜNŐ UJDONSÁG. ==

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszerűen veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

505-x.89